

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

Світлана Яшник,

доктор психологічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування
України, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-2689-3954>

Анотація. Дослідження розкриває відмінності між дорослим студентом та студентом / учнем; теоретико-методологічні засади цифрової трансформації освіти дорослих; методологічне підґрунтя інформаційно-аналітичного супроводу освіти дорослих. Презентовано цифрову педагогіку як інноваційний тренд.

Ключові слова: андрагогіка, освіта дорослих, цифрова педагогіка, цифрова трансформація освіти дорослих

Abstracts. The study reveals the differences between an adult student and a student/pupil; theoretical and methodological foundations of the digital transformation of adult education; the methodological basis for information and analytical support of adult education. Digital pedagogy as an innovative trend is presented.

Keywords: andragogy, adult education, digital pedagogy, digital transformation of adult education

Активно зростаючі масиви наукової інформації, соціально-психологічна допомога всім верствам населення України потребують узагальнення й систематизації, виокремлення найефективніших ресурсів і створення джерельної бази знань із питань психологічного супроводу воєнного і повоєнного періодів України, з урахуванням впливу глобальної цифрової трансформації на стресостійкість суспільства в цілому. З огляду на це актуальним і науково перспективним є визначення теоретико-методологічних засад інформаційно-аналітичного супроводу освіти дорослих.

Під андрагогічною моделлю навчання розуміють основні принципи роботи з групою дорослих. Головним принципом освіти дорослих, що був сформульованим у результаті

багаточисельних досліджень організацією ЮНЕСКО, є теза, що для дорослого навчання повинно бути веселим! (Adult learning must be fun).

З огляду на це, психологи назвали наступні причини, що відрізняють дорослого «учня» від учня школи чи студента [3]:

- доросла людина усвідомлює себе самостійною і такою, що «розпоряджається» собою, а також критично ставиться до різних спроб керувати нею, навіть якщо не висловлює цього;

- світогляд дорослого формується із накопиченого великого запасу життєвого, соціального та професійного досвіду, завдяки якому людина оцінює будь-яку отриману інформацію;

- за допомогою навчання доросла людина намагається вирішити свої життєві проблеми (кар'єра, спілкування, розваги), чим пояснюється абсолютно прагматична мотивація її до навчання;

- невідкладне використання отриманих знань та отримання задоволення безпосередньо від процесу навчання;

- сприйняття дорослим нової інформації обов'язково супроводжується її емоційною оцінкою, при цьому «блокується» будь-яка інформація, що призводить до негативних емоцій (нестача свіжого повітря, відчуття голоду, незручна поза тощо).

Визначають наступні теоретико-методологічні засади цифрової трансформації освіти дорослих, які «дають підстави стверджувати, що освіта дорослих є нині досить актуальною сферою наукових досліджень, має різноплановий характер і охоплює кілька напрямів» – цифрова трансформація, порівняльна педагогіка, університети третього віку, підготовка андрагогів, досвід бібліотек як платформ цифрової трансформації освіти дорослих, зокрема і в умовах воєнного стану тощо [1, 2, 4].

Методологічним підґрунтям інформаційноаналітичного супроводу освіти дорослих має стати вивчення процесів розвитку психологічного контексту, наприклад, таких напрямів, як андрагогіка, геронтологія, соціальні комунікації, функціонування університетів елегантного віку, а також вивчення наукового доробку з питань збереження і підтримки ментального здоров'я та вивчення практик резилієнсу в умовах воєнного стану українського суспільств тощо.

Поряд з цим, презентовано цифрову педагогіку як інноваційний тренд і наголошено, що існує «потреба у розробленні нових педагогічних технологій навчання з урахуванням нинішніх реалій (пандемія, війна, мобільність, технологічна оснащеність, доступ до інформації тощо) – технологій дистанційного і змішаного навчання, мобільного навчання, організації проєктної діяльності, використання сучасних мультимедіа» тощо.

Серед методологічних засад інформаційно-аналітичного супроводу освіти дорослих особлива увага звертається на розробку цифрових освітніх ідеї у науковому доробку дослідників педагогічної науки і практики, де «визнано важливим підготовку цифрово-компетентних педагогів, які мають оволодіти новою роллю фасилітатора, зрозуміти психологічні та психофізіологічні проблеми здоров'я, а також специфіку кіберзахворювань і здійснювати в синтетичному освітньому середовищі ефективне навчання».

Зосереджено увагу на використанні у педагогічних дослідженнях штучного інтелекту як інноваційної інформаційної технології освіти дорослих тощо [1, 4].

З огляду на те, що система професійної підготовки андрагогів відсутня та андрагогіка як наука про освіту дорослих лише створюється, необхідно здійснювати пошук ефективної роботи з дорослою аудиторією. Слід відзначити, що в останні десятиліття розробка та практичне використання нових навчальних технологій освіти дорослих досліджуються доволі інтенсивно.

Джерела:

1. Аналітичний вісник у сфері освіти й науки : довід. бюл. / наук. ред. М. Л. Ростока; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко; НАПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. Вінниця : ТВОРИ, 2023.

2. Відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського. URL : https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/authors/7c2f078add071acf0066cc0354c_0587d/ (дата звернення: 05.04.2025).

3. Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи: монографія / За заг. ред. Н.Г. Ничкало,

І.Ф. Прокопенка. Київ, Харків: Інститут освіти дорослих імені І. Зязюна НАПН України, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020. 544 с.

4. Ростока М.Л. Методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу психологічної науки і освіти сьогодення. *Імідж сучасного педагога*. 2024. № 2 (215). С. 22-33.

Здоров'я та освіта XXI століття / Health and Education XXI

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ, ЕКОЛОГІЇ
ТА ЗДОРОВ'Я

**НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ /
SCIENTIFIC AND INFORMATIONAL SUPPORT
OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS
IN CRISIS CONDITIONS**

*Матеріали
II науково-практичного семінару*

*20 березня 2025 року
м. Київ*

УДК 378:37.091.12

*Рекомендовано до друку Вченою радою
гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 9 від 17 травня 2025 року)*

Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах: матеріали II науково-практичного семінару (20 березня 2025 року, м. Київ); відп. ред. і укл. Н. О. Терентьєва. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. 252 с.

Відповідальний редактор і укладач:

Терентьєва Н. О., доктор педагогічних наук, професор [Національний університет біоресурсів і природокористування України]

Рецензенти:

Бахмат Н. В., доктор педагогічних наук, професор [Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка]

Білик В. Г., доктор педагогічних наук, професор [Український державний університет імені Михайла Драгоманова]

ISBN 978-617-8598-13-6

Збірник репрезентує авторські матеріали, представлені в рамках проведення II науково-практичного семінару з міжнародною участю «Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах», які органічно розкривають різні аспекти окресленої проблематики.

Матеріали стануть у нагоді науковим, науково-педагогічним, педагогічним, медичним працівникам, фахівцям в галузі фізичної культури і спорту, здобувачам усіх рівнів вищої освіти, учителям-практикам і керівникам закладів освіти.

© Автори публікацій, 2025

© НУБіП України, 2025